

Neft strategiyasının uğurlu nəticələri

(Əvvəli 5-ci səhifədə).

II. 2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsil üzrə Dövlət Proqramı çərçivəsində 3283 nəfərin təhsili üzrə bağlı xərclər Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu tərəfindən maliyyələşdirilmişdir. Dövlət Proqramında iştirak edən gənclərin əksər hissəsi Böyük Britaniya, Türkiyə, Almaniya, Kanada, Niderland və Rusiya universitetlərində təhsil alır. Dövlət proqramı çərçivəsində xarici ölkələrdə təhsil alan gənclərin əksəriyyəti magistratura və bakalavir pilləsində təhsil alır. Beləki proqram çərçivəsində xarici ölkələrdə təhsil alanların 1170 nəfəri bakalavir, 1423 nəfəri isə magistratura pilləsində təhsil alır. Dövlət proqramının maliyyələşdirilməsi məqsədilə 2008-2015-ci illər ərzində Dövlət Neft Fondu tərəfindən ümumilikdə 156829.30 min manat, o cümlədən 2015-ci il ərzində 35538.03 min manat məbləğində vəsait sərf olunub. Bu vəsait Dövlət proqramı çərçivəsində xarici ölkələrdə təhsil alanların yaşayışı, təhsil haqqı, yol, sığorta, viza və qeydiyyat, digər xərclərin ödənilməsinə yönəldilmişdir.

III. 2010-cu ilin 28 dekabr tarixində Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyevin iştirakı ilə Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəməri istismara verilmişdir. Dövlət Neft Fondunun 2011-ci il büdcəsinə əsasən Oğuz-Qəbələ-Bakı su kəmərinin tikintisi lahiyyəsinin maliyyələşdirilməsinə 33446.0 min manat vəsait ayrılması nəzərdə tutulmuşdur.

IV. Samur-Apşeron suvarma sisteminin yenidən qurulması layihəsi. Lahiyənin əsas məqsədi Bakı və Sumqayıt şəhərinin su təchizatı sistemləri üçün sabit su sərfinə malik etibarlı su mənbəyi yaratmaq, suyun nəqlində mövcud enerji sərfini aradan qaldırmaq və bunun müqabilində 25 MVT gündə enerji istehsal etmək.

01 yanvar 2016 -ci il tarixinə Dövlət Neft Fondu layihənin maliyyələşdirilməsinə dair müqavilələr üzrə ümumilikdə 1239.3 milyon manat, o cümlə-

dən 2015-ci il ərzində 90-milyon manat vəsait istifadə olunmuşdur.

V. 2007-ci il fevralın 7-də Tblisi şəhərində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev, Gürgüstan Prezidenti cənab Mixail Sakaşvilinin və Türkiyə Prezidentinin Baş naziri cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə keçirilmiş görüşdə "Bakı—Tblisi—Qars yeni dəniz yolu haqqında" üçtərəfli saziş (bundan sonra üçtərəfli saziş) və Bakı—Tblisi—Qars yeni dəniz yolu xətti layihəsinin həyata keçirilməsi çərçivəsində Marabda—Türkiyə Respublikası sərhədinə qədər (Kartsaxi) dəmir yolu sahəsinin maliyyələşdirilməsi, lahiyələndirilməsi, inşası, reabilitasiya-rekonstruksiya və instismarının prinsip və şərtləri haqqında Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Gürgüstan Hökuməti arasında ikitərəfli saziş (bundan sonra ikitərəfli saziş), habelə Azərbaycan Respublikası Nəqliyyat nazirliyi və Marabda Kartsaxi Dəmir Yolu MMM arasında Bakı—Tblisi—Qars dəmir yolu xətti layihəsinin Marabda—Türkiyə Respublikası sərhədinə qədər dəmir yolu sahəsinin maliyyələşdirilməsi şərtlərinə dair Kredit Müqaviləsi (bundan sonra Kredit Müqaviləsi) imzalanmışdır. Bu lahiyənin həyata keçirilməsi iqtisadi səmərəliliyi, sürət və vaxt tezliyi, təhlükəsizlik və etibarlılıq baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir. Gələcəkdə Avropa və Asiya ölkələrinə məxsus yüklərin bu dəmir yoluna cəlb edilməsi hər iki istiqamətdə daşımaların həcmi artıracaqdır.

Danılmaz həqiqətdir ki, Azərbaycan sürətlə iqtisadi inkişaf yolundadır. Respublikamızın bütün ucqar kənd və rayonlarında yeni yollar salınır, qaz və elektrik xətləri çəkilir, təhsil ocaqları, mədəni-məişət obyektləri, olimpiya idman kompleksləri, mehmanxalar tikilir, insanların məşğulluğunu təmin etmək üçün iş yerləri açılır. Dövlət proqramı çərçivəsində ölkəmizin müxtəlif bölgələrində 100 mindən artıq şagirdin təhsil aldığı 400-dək məktəb binası inşa olunmuş və yenedən qurulmuşdur. Bu mək-

təblərin hər birində müasir laboratoriya, kitabxana, yeməcxana, ən son avadanlıqlarla təchiz edilmiş kompyutor otaqları, emalatxana, idman zalları, geniş meydançalar və ayrıca istilik sistemləri də vardır.

Respublikamızın iqtisadi potensialı artıqca səhiyyənin inkişafı üçün əlverişli şərait yaranmış və əhalinin sağlamlığının qorunması problemləri ardıcılıqla öz həllinin tapmağa başlamışdır. Büdcədən səhiyyəyə ayrılan vəsaiti ildən ilə artır. Respublikamızda 400-dən artıq tibb müəssisəsi tikilmiş və ya əsaslı təmir olunmuş, tibb müəssisələrinin hamısı müasir texnika və avadanlıqlarla təchiz edilmişdir. Bütün bunlar düşünlü və məqsədyönlü siyasətin ardıcıl həyata keçirilməsi nəticəsində mümkün olmuşdur. Qəbul edilən dövlət proqramları, konsepsiya və strategiya xarakterli sənədlər, onların əməli icrası bu siyasətin reallaşdırılması mexanizmi kimi vacib əhəmiyyət kəsb edir. Təkcə onu demək kifayətdir ki, hazırda 60-a yaxın dövlət proqramı, strategiya və konsepsiya fəaliyyətdədir ki, bunlar da ölkəmizin ictimai həyatının bütün sahələrinin inkişaf etdirilməsində mühüm əhəmiyyətə malikdir. Azərbaycanın dövlət büdcəsi sosialyönlüdür. İlham Əliyev demişdir: "İndi dövlət büdcəsinin əsas hissəsi sosial məsələlərə istiqamətləndirilib. Maaşlar, pensiyalar, sosial müavinətlər, humanitar, səhiyyə-təhsil və sairə ayrılan xərclər artır. Biz sosial sektora, sosial sahəyə daim çox böyük diqqət göstərməliyik, çünki biz insanlar üçün yaşayırıq. Bizim məqsədimiz insanlara xidmət etməkdir. Mən şəxsən öz vəzifəmi məhz bunda görə görürəm. Bu böyük vəzifədir, böyük məsuliyyətdir, xalq qarşısında məsuliyyətdir. Mən xalq qarşısında məsuliyyət daşıyıram. Ona görə çalışıram ki, Azərbaycan xalqı, hər bir vətəndaşı gündəlik həyatında, çətinlik çəkməsin, problemlərlə üzləşməsin".

Azərbaycan respublikasının Prezidenti öz Sərəncamı ilə "Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış" inkişaf Konsepsiyasının hazırlanması barədə tapşırıq

vermişdir. Bu konsepsiyasının hazırlanması zərurəti ölkəmizin yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyması ilə bağlıdır. Əldə edilmiş nəaliyyətlər imkan verir ki, Azərbaycan öz qarşısına daha yüksək məqsədlər qoysun və bu məqsədlərdən irəli gələn vəzifələri müəyyənləşdirsin.

Ölkəmizdə habelə informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sahəsinin inkişafına nail olmaq üçün uğurlu lahiyələr həyata keçirilir.

2008-ci ildə "Azərbaycanda kosmik sənayenin yaradılması və telekommunikasiya peyklərinin orbitə çıxarılması", 2009-cu ildə ölkədə kosmik sənayenin yaradılması və inkişafı üzrə Dövlət Proqramının təsdiq edilməsi haqqında Prezident İlham Əliyevin sərəncamları bu sahənin inkişafında dövlətin kifayət qədər maraqlı olduğunu göstərdi. Bunun ardınca dövlətimizin başçısı 2010-cu ildə "Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin təsis edilməsi haqqında Sərəncam imzaladı və həmin quruma telekommunikasiya peykinin istehsalı və orbitə çıxarılması, əsas və ehtiyat Yürüstü Peyk İdarəetmə Mərkəzinin yaradılması ilə bağlı xüsusi tapşırıq verdi.

8 fevral 2013-cü ildə Azərbaycanın müstəqillik tarixinin ən önəmli hadisələrindən biri yaşanmışdır. Azərbaycan Respublikasının ilk telekommunikasiya peyki - "Azerspace-1" uğurla orbitə buraxılmışdır. Bu münasibətlə Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva "Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyətində (ASC) təşkil olunan mərasimdə iştirak etmişdilər.

Azərbaycanın ilk peyki olan "Azerspace-1" telekommunikasiya peyki 7 fevral 2013-cü il tarixində Fransız Qvianasında (Cənubi Amerikada, Fransanın inzibati idarəçiliyində olan ada) yerləşən Kuru kosmodromundan, Qviana Kosmik Mərkəzindən yerli vaxtla saat 18:36-da (Bakı vaxtı ilə 8 fevral 2013-cü il saat 01:36) orbitə buraxılmışdır.

Azərbaycanın ilk telekommunikasiya peykinin buraxılması iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, informasiya müstəqilliyinin və təhlükəsizliyinin təmin

edilməsi, ölkəmizdə kosmik sənayenin inkişaf etdirilməsi və beynəlxalq kosmik məkana inteqrasiya istiqamətində mühüm addım olmaqla yanaşı, kommuniya xarakterli və gəlirli bir layihədir. Peyk rəqəmsal televizya, radio, data və internet xidməti verəcəkdir.

Milli kosmik sənayenin inkişafı məqsədilə qarşıdakı illərdə ölkənin daha bir neçə sün peykinin hazırlanaraq orbitə buraxılması nəzərdə tutulmuşdur ki, bu istiqamətdə də "Azərkosmos" ASC tərəfindən əməli fəaliyyət həyata keçirilməkdədir. Belə ki, cəmiyyət tərəfindən ölkədə kosmik müşahidə geoinformasiya xidmətləri sahəsinin yaradılması və inkişafı məqsədilə ilk aşağıorbitli Yerin kosmosdan müşahidəsi peykinin ərəşəyə gətirilməsi məqsədilə dünyanın bu sahədə ixtisaslaşmış şirkətləri ilə intensiv danışıqlar aparılır. Bundan əlavə, Azərbaycanın ikinci telekommunikasiya peyki olan "Azerspace-2" layihəsi üzərində də iş gedir. Proqnozlara əsasən, hər iki peykin müvafiq olaraq 2016 və 2017-ci illərdə orbitə buraxılacağı gözlənilir.

Bu sahədə ölkəmizin qazandığı uğurlar gələcəkdə iqtisadiyyatımızın daha da inkişaf etdirilməsinə imkanlar yaradacaq. Çünki dünyanın gələcək inkişafını kosmos və informasiya-telekommunikasiya texnologiyasız təsəvvür etmək mümkündür deyil.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin çoxsahəli, balanslaşdırılmış və düşünülmüş siyasi kursu Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafının davamlı olmasını, əhalinin rifah halının daha da yaxşılaşmasını, ölkəmizin beynəlxalq nüfuzunun əhəmiyyətli dərəcədə yüksəlməsinə təmin etmiş və Azərbaycan dünyada qüdrətli dövlətlərdən birinə çevrilmiş. Respublika iqtisadiyyatının dünya iqtisadiyyatına səmərəli inteqrasiyası, beynəlxalq qurumlarla əlaqələrin və qarşılıqlı səmərəli əməkdaşlığın daha da genişlənməsi, eyni zamanda iqtisadi inkişafın dayanıqlılığının təmin olunması uğurlu iqtisadi siyasətin məntiqi nəticəsidir.

Məcid TAHİROV,
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsinin Siyasi Sənədlər Arxivinin baş mütəxəssis-arxivçisi.

Ağdərə ölkəmizin zəngin təbiəti ilə fərqlənən coğrafi məkanlarından biri idi. Sovet dövründə bu rayon əsil turizm məkanını xatırladı. Əsrarəngiz təbii mənzərələri, zümrüd meşələri, sərin buz kimi bulaqları ilə fərqlənirdi. Lakin erməni daşnaklarının strateji məqsədləri üçün əlverişli məkan sayılan bu rayondan keçən yollar tezliklə onların əlinə keçdi. Tərtərlə Kəlbəcərin arasında, meşə ətəyində yerləşən Ağdərənin işğalından əvvəlki ərazisi 1705 kvadratkilometr,

Ağdərənin işğalından 23 il keçdi

Bu işğalın artıq sonu görünür

əhalisi 44 min nəfər idi.

Rayonda 2 qəsəbə, 57 kənd, 67 klub, 51 kitabxana, 30 orta məktəb, 1 texniki peşə məktəbi və 7 xəstəxana işğal altında qaldı. Ağdərə faydalı qazıntılarla da zəngin idi. Qızılbulaq, qızıl və mis, Mehmana yatağında qurğuşun, sink, mis yatağı, Canya-taq--Gülyataq qızıl yatağı da is-

tismarını gözləyirdi. «Soyuqbulaq-I», «Soyuqbulaq-II», mis daş, Ağdərə gəc yataqları da ermənilərin vəhşicəsinə istismarına məruz qaldı. Burada polimetall yatağı, daş kömür, əhəngdaşı və gipslə zəngin yataqlar var. Tərtər və Xaçın çayları da bu ərazidən keçir. Tərtər çayı üzərində 1997-ci ildə Sərsəng su

qovşağı yaradılmışdır. Rayon ərazisinin yarısı zəngin meşəlik idi. Bu rayon Dağlıq Qarabağın çox mühüm kənd təsərrüfatı rayonlarından biridir. İqtisadiyyatında üzümçülük, taxılçılıq və heyvandarlıq əsas yer tuturdu.

Qədim yaşayış məntəqəsi kimi Ağdərə tarixi, dini, mədəniyyət abidələri kimi də zəngin idi.

Qədim memarlıq abidələri və körpüləri, müqəddəs ziyarətgah—Ulduztəpə piri həm də tariximizin və alban mədəniyyətinin yadigarlarından sayılırdı. Məşhur memarlıq nümunəsi sayılan Vəngil kəndindəki Gəncəsər alban məbədi, Herabert qəsəbəsindəki qalalar, kilsə, Kola-tağda 635-ci ildən son illərə kimi qalan məbəd sovet dövründə Ümümtifaq miqyasda tanınır və qorunurdu.

(Ardı 7-ci səhifədə).